

پایش بازار انرژی



پویایی های بازار

قیمت نفت علی‌رغم عدم قطعیت های ناشی از ویروس کرونا همچنان روند افزایشی داشته، اما نوسانات ناشی از وضعیت بازار را نیز به همراه خود دارد. در روز جمعه برنت به ۳۴,۳۸ دلار هر بشکه سقوط کرد و نفت خام وست تگزاس اینترمدییت نیز به ۳۲,۶۹ رسید. از دلایل کاهش قیمت، گذشتن تلفات ناشی از ویروس کرونا در آمریکا از مرز یکصد هزار نفر، موج دوم شیوع ویروس کرونا در کره جنوبی، و تلخ شدن مجدد روابط چین و آمریکا بدلیل تحولات هنگ کنگ می باشد. اما قیمت نفت همچنان از ۲۰ آوریل ۲۰۲۰ تاکنون در مسیر افزایش قیمت است. از ابتدای ماه مه، WTI، ۷۵ درصد قیمت بالاتری یافته است. و برنت نیز ۳۷ درصد افزایش یافته است.

تفسیر هفته

۱- پنج نفتکش حامل فرآورده های نفتی متعلق به شرکت ملی نفت کش ایران به آب های منطقه ویژه اقتصادی ونزوئلا رسیدند. ابتکار ایران به نظر می رسد که به نتیجه رسیده و آمریکا را علی‌رغم رفتار قلدرمآبانه، تا این جا متوقف کرده است. در گذشته در زمانی که ایران نیاز به واردات فرآورده داشت و شرکت های بزرگ تولید کننده بنزین از فروش آن به ایران دریغ می نمودند، ونزوئلا با ارسال بنزین به ایران، تحریم علیه ایران را شکست. استفاده از قواعد و ضوابط جهان شمول به نفع ایران است. تکرار چنین کاری در دیگر مسیرها توصیه می شود. مشکلات آمریکا در روزهای اخیر دوچندان شده است. عملکرد دولت آمریکا در مبارزه با کووید-۱۹ مورد انتقاد قرار گرفته است. دیوید بروکز ستون نویس نیویورک تایمز می نویسد که اگر در جریان این بحران، آمریکا رهبر دیگری مانند لینکلن، ریگان، و یا اوباما داشت، وضعیت چقدر فرق داشت. خشونت پلیس آمریکا با سیاهپوست دستگیر شده موجب سه شب تظاهرات و آتش دادن مقر پلیس منطقه در شهر مینیاپولیس شده است.

۲- مشخص شده که تولید کشورهای غیر عضو اوپک در سال ۲۰۱۹، ۲ میلیون بشکه در روز نسبت به سال قبل از آن افزایش یافته است. بخش مهم این افزایش بخاطر بیشتر شدن تولید نفت شیل آمریکا است که در ۲۰۱۹ مقدار ۱,۷ میلیون بشکه در روز افزایش نشان داده است. در برزیل، استرالیا، روسیه و چین نیز تولید نفت در ۲۰۱۹ بیشتر شده و در همین زمان تولید نفت در مکزیک و نروژ کمتر شده است. در همین حال مشخص شده که اوپک علاقمند است که کاهش تولید ۹,۷ میلیون بشکه ای در روز را تا انتهای ۲۰۲۰ ادامه دهد. پیشنهادی که روسیه از طرف کشورهای غیر عضو اوپک در مجموعه اوپک پلاس هنوز پاسخ نداده است.

۳- آینده پژوهی در مورد پیامدهای بیماری کووید ۱۹ بر بازار انرژی، وضعیت این بخش از اقتصاد جهانی را مشخص تر کرده است. به گزارش اداره اطلاعات انرژی وزارت انرژی آمریکا، عدم قطعیت در ماه های پیش رو در بازار عرضه و تقاضای نفت خام و همچنین قیمت آن بیشتر می شود. قیمت متوسط نفت برنت در ۲۰۲۰ به ۳۴ دلار هر بشکه می رسد. در ۲۰۱۹ این نفت هر دلار متوسط ۶۴ دلار قیمت داشت. در ۲۰۲۱ برنت متوسط به ۴۸ دلار هر بشکه می رسد. تقاضا برای نفت خام و سوخت های مایع در ۲۰۲۰ بصورت متوسط ۹۲,۶ میلیون بشکه در روز خواهد بود، که نسبت به ۲۰۱۹، ۸,۱ میلیون بشکه کمتر است. در ۲۰۲۱ این مقدار ۷ میلیون بشکه بیشتر شده و به ۹۹,۶ خواهد رسید. تولید نفت خام آمریکا در ۲۰۲۰ به ۱۱,۷ میلیون بشکه در روز خواهد رسید که نسبت به ۲۰۱۹، ۵۰۰ هزار بشکه در روز کمتر است. در ۲۰۲۱ نیز تولید نفت آمریکا مجدداً ۸۰۰ هزار بشکه سقوط خواهد کرد. قیمت گاز طبیعی در کل ۲۰۲۰ به دلیل کاهش تولید آمریکا در منطقه هنری هاب به ۲,۱۴ دلار بر هر میلیون بی تی یو خواهد رسید. این قیمت در ۲۰۲۱ به ۲,۸۹ دلار افزایش خواهد یافت.

۴- برای اولین بار از ۱۹۹۰، کنگره ملی خلق، بالاترین بخش قانون گذاری در چین از اعلام عددی برای هدفگذاری در رشد تولید ناخالص داخلی در سال آینده احتراز کرد. چیزی که در ۱۹ سال اخیر بی سابقه است. علت این مسئله را نخست وزیر چین وجود عدم قطعیت های متعدد اعلام کرد. کاهش رشد تولید اقتصاد داخلی در اولین سه ماهه ۲۰۲۰ به مقدار ۶,۸ درصد اتفاق افتاد که در دهه های اخیر برای چین بی سابقه بود. در انتهای جلسات کنگره ملی خلق چین نخست وزیر این کشور اعلام کرد که این کشور در تلاش است که رشد اقتصادی را سرعت بخشد، اما اجازه نخواهد داد که دروازه های کشور با هجوم سیل آسا روبرو شود. در برنامه ای که توسط نخست وزیر چین در کنگره اعلام شد، قرار است که چین ۹ میلیون شغل جدید در ۲۰۲۰ ایجاد نماید. این رقم در ۲۰۱۹، ۱۱ میلیون شغل جدید بود. در همین حال واردات چین در ۲۰۲۰ به مقدار ۲ درصد نسبت به ۲۰۱۹ افزایش می یابد. از طرف دیگر محاسبات نشان می دهد که مصرف چین در ۲۰۲۰ یک درصد بیشتر از ۲۰۱۹ است. این مسئله در میان کاهش رشد و رکود حاکم بر اقتصاد در کشورهای متعدد شگفت آور است. در همین حال گفته می شود استرالیا در حال از دست دادن بازار جذاب چین برای سنگ آهن خود است. چین اعلام کرده که از اول ماه ژوئن روش جدیدی برای بازرسی کالاهای فله در بنادر خود اعمال می کند. استرالیا رفتار چین را عکس العمل پکن در مورد درخواست استرالیا برای بررسی رفتار چین در زمان شیوع کووید ۱۹ و آماری که چین اعلام کرده می داند. علاوه بر این چین به تعرفه ورود جو از استرالیا ۸۰ درصد اضافه کرده و واردات گوشت از استرالیا را به صفر رسانده است.

۵- علیرغم اختلال در سیستم کشتیرانی بخاطر بروز ویروس کرونا، تلاش برای کم کردن مقدار گازهای گلخانه ای ناشی از حرکت کشتی ها و استفاده از بنادر همچنان ادامه دارد. اتحادیه جهانی صنایع (GIA) که ترکیبی از بخش عمومی و بخش خصوصی دریانوردی است، در ادامه تلاشهای سازمان جهانی دریانوردی (IMO) در اجلاس اخیر خود در روزهای ۴ و ۱۵ مه به نتایج قابل توجهی رسید. مقرر شد تا ۲۰۲۳ صنعت دریانوردی همچنان به بیشتر نمودن سهم سوخت های جایگزین برای نفت کوره و بیشتر کردن بازدهی سوخت ادامه دهد. همچنین برای کم کردن آلودگی بخصوص در روند اتصال کشتی به اسکله روش های جدیدی را دنبال کنند. بعنوان مثال برق کشتی ها بجای تولید از طریق ژنراتور داخل کشتی در هنگام بارگیری از برق بندر تامین شود. همچنین کشتی سرعت خود را بصورتی تنظیم کند که زمانی کشتی به اسکله وارد شود، نوبت بار زدن و یا تخلیه آن بلافاصله رسیده باشد. یعنی از روش JIT که در کارخانجات استفاده می شود، در بنادر نیز استفاده شود.

۶- شرکت شل ۶۰ نفر از کارمندان و مهندسان خود را در شرکت گاز بصره از حوزه های نفتی همجوار شهر بصره بیرون برده است. مدتهاست که وضعیت امنیتی تاسیسات نفتی جنوب عراق همراه با مشکلاتی از قبیل عدم پرداخت کارکنان محلی و تظاهرات به تولید نفت و گاز صدمه زده است. یکی از پروژه های بزرگ تولید گاز در جنوب عراق تحت نظر کنسرسیومی است متشکل از شرکت شل، میتسوبیشی، و شرکت گاز جنوب. تولید در این پروژه حدود ۹۰۰ میلیون فوت مکعب در روز است. دولت عراق بدنبال یک راه حل برای رفع مشکل شل است. بنظر می رسد که با فشارهای دولت آمریکا، عراق بدنبال آن است که هرچه زودتر تولید گاز منابع خود را جایگزین واردات گاز از ایران بکند.

۷- پالایشگاه های ژاپن در ماه ژوئن مقدار کمتری نفت خام را تبدیل به فرآورده می نمایند. در این میان درصد بیشتری از کاهش نفت خام ورودی، نفت وارداتی از کشورهای عضو اوپک است. از طرف دیگر شرکت سعودی آرامکو اظهار داشته که یکی از پالایشگاه های ژاپنی حدود ۴۰ درصد از تقاضای خود را برای ماه ژوئن نسبت به ماه قبل کاهش داده است.

۸- وضعیت شیوع بیماری کووید ۱۹ در غرب قزاقستان بحرانی است. در میان کارگرانی که در حوزه نفتی تنگیز مشغول به فعالیت هستند، شیوع بیماری کرونا به اندازه ایست که احتمال بسته شدن آن توسط مقامات بهداشتی محلی زیاد است. این حوزه نفتی که بین ۶ تا ۹ میلیارد بشکه نفت درجا داشته، مجموعاً ۵۰۰ هزار بشکه در روز تولید داشته و توسعه آن در پس از فروپاشی شوروی به عهده یک کنسرسیوم بین المللی به رهبری شورون و مشارکت اکسان موبیل، لوک اویل، و شرکت قزاقی کازمونای گاز گذاشته شد. حدود ۹۵۰ نفر از میان کارگران تنگیز تست کرونای مثبت داشته اند. این به معنای ۱۳ درصد از کل مبتلایان از مجموعه بیماران در پنج کشور آسیای مرکزی است.

برای اولین بار است که فعالیت یک حوزه نفتی مستقیماً بخاطر تهدید بیماری کرونا در حال بسته شدن است.

۹- بگزارش رویترز تولید انرژی های تجدیدپذیر از نوع بادی و خورشیدی در سال جاری برای اولین بار در ۲۰ سال گذشته نسبت به سال قبل کاهش نشان می دهند. بدلیل شیوع کرونا و کم شدن فعالیت های اقتصادی در ۲۰۲۰ توربین های بادی، و پانل های خورشیدی کمتری نصب شده و می شوند. در ۲۰۲۰ پیش بینی می شود که ۱۶۷ گیگاوات ظرفیت تولید برق از باد و خورشید نصب شود که ۱۳ درصد از سال ۲۰۱۹ کمتر است. در عین حال کل انرژی های تجدیدپذیر در ۲۰۲۰، ۶ درصد رشد خواهند داشت.

۱۰- در بخش تکنولوژی، شرکت معظم مان (MAN) بزرگترین موتور کشتی را ساخته است. این موتور بر روی کشتی ساخت کره جنوبی که ظرفیت حمل ۲۳۹۶۴ کانتینر ۲۰ فوتی را دارد نصب شده و در سال ۲۰۲۰ به آب انداخته می شود. این موتور قابلیت استفاده از سوخت های قابل تایید سازمان دریانوردی جهانی را دارد. در همین حال کشتی سازی دولتی چین (CSSC) اعلام کرده است که قصد دارد تا از موتورهای قوی تری در کشتی های بزرگ و مافوق بزرگ خود (ULCV) استفاده نماید. این کشتی ها از سوخت دوگانه یعنی نفت کوره و گاز استفاده می کنند.

۱۱- رویترز در گزارشی به انتقاد از نابهنگام بودن تصمیمات اوپک در سالهای گذشته و همچنین اوپک پلاس در سالهای اخیر پرداخته است. به نظر نویسنده، چرخه کار اوپک در دهه های گذشته این چنین بوده است که اول اوپک تولید را افزایش می دهد، بعد قیمت سقوط می کند، اوپک از تولید خود کم می کند، نفت از انبارها بیرون می آید، قیمت ها بصورت ناپایدار افزایش می یابند، تولید نفت غیر متعارف (بخصوص شیل) ناگهانی بالا می رود، و دوباره جهان با اضافه عرضه روبرو می شود. رویترز به اوپک پلاس و بخصوص عربستان و روسیه توصیه کرده که منتظر بالا رفتن قیمت نفت تا ۱۰۰ دلار و حتی ۷۰ دلار هر بشکه مانند گذشته نشوند. در این صورت هر مقدار که اضافه تقاضا در جهان رخ دهد، توسط نفت های غیرمتعارف و پس از آن کشورهای غیراوپک تامین خواهد گردید. شکل زیر وضعیت تولید نفت توسط سه تولید کننده بزرگ جهان را نشان می دهد.

